

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Jenny Ulveström, (jenhe2), Fysioterapeut

Granskad av: Jenny Ulveström, (jenhe2), Fysioterapeut

Godkänd av: Malin Camper, (malgu5), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-02-05

Giltig till: 2028-02-05

Sputumprov – inducerat

Sammanfattning

Detta dokument är en instruktion om hur man utför inducerat sputumprov.

Förutsättningar

Information

Inducerat sputumprov används om patienten inte kan lämna sputumprov med hjälp av sedvanlig andningsträning och mobilisering.

Vid rutinprov används plastförkläde och handskar. Inget andningsskydd behöver användas.

Vid TB-misstanke ska andningsskydd med klass FFP3 användas utöver plastförkläde och handskar.

Sputumprov bör om möjligt ske på morgonen då patienten oftast har mest slem. Be gärna patienten att skölja munhåla och svalg, alternativt borsta tänderna utan tandkräm före sputumprov om patienten nyligen ätit.

För att stimulera slemproduktion ges inhalation ordinerad av läkare. Inhalationen ges i första hand via munstycke och andra hand via mask beroende på vilket som fungerar bäst för patienten.

Inhalationen kan med fördel ha påbörjats av avdelningspersonal innan fysioterapeut kommer till patienten.

Utrustning

- Provtagningsburkar
- Nebulisator
- Lufttrycksmätare
- Inhalationspreparat ordinerat av läkare, combivent 2,5 ml och NaCl 2–5 ml (3 %) eller enbart NaCl 5 ml.
- PEP - hjälpmedel

Genomförande

Inhalation

Patienten bör vara sittande och andas lugna djupa andetag.

Vid inhalation med munstycke ska patienten sätta tänderna och sluta läpparna om samt hålla tungan under munstycket.

Efter inhalation påbörjas slemmobilisering med hjälp av:

- Mobilisering
- Djupandning
- Andningsträning med PEP, 10–15 andetag, ev. kombinerat med 1-3 forcerade andetag som avslutning
- Huffing som avslutas med hostning vid behov

Upprepa vid behov.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Jenny Ulveström, leg fysioterapeut, Arbets- och
fysioterapimottagning, SÄS Borås

Fastställt av

Malin Camper, verksamhetschef, Neuro- och rehabiliteringsklinik,
SÄS

Nyckelord

Fysioterapi, fysioterapeut, sjukgymnastik, sjukgymnast,
sputumprov, sputum, prov, slem, slemmobilisering, andning,
andningsträning

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Jenny Ulveström, (jenhe2), Fysioterapeut

Granskad av: Jenny Ulveström, (jenhe2), Fysioterapeut

Godkänd av: Malin Camper, (malgu5), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9630-14576379-170

Version: 5.0

Giltig från: 2026-02-05

Giltig till: 2028-02-05